

MAAELUMINISTEERIUM

FAKTILEHT, I pa 2021. aasta

Põllumajanduse, kalanduse, toiduainetööstuse (k.a joogitööstus) tegevusalad

Allikad: Statistikaamet, Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet, Euroopa Komisjoni DG AGRI ja DG Energy, Eesti Konjunktuuriinstituut, Maaeluministeerium, Eesti Pank

Koostajad: Marje Mäger ja Katre Kirt

Avaldatud 10.09.2021, *parandatud* 27.09.2021

Sisukord

Vajutage huvi pakkuvale pealkirjale.

Tootmine

Hinnad

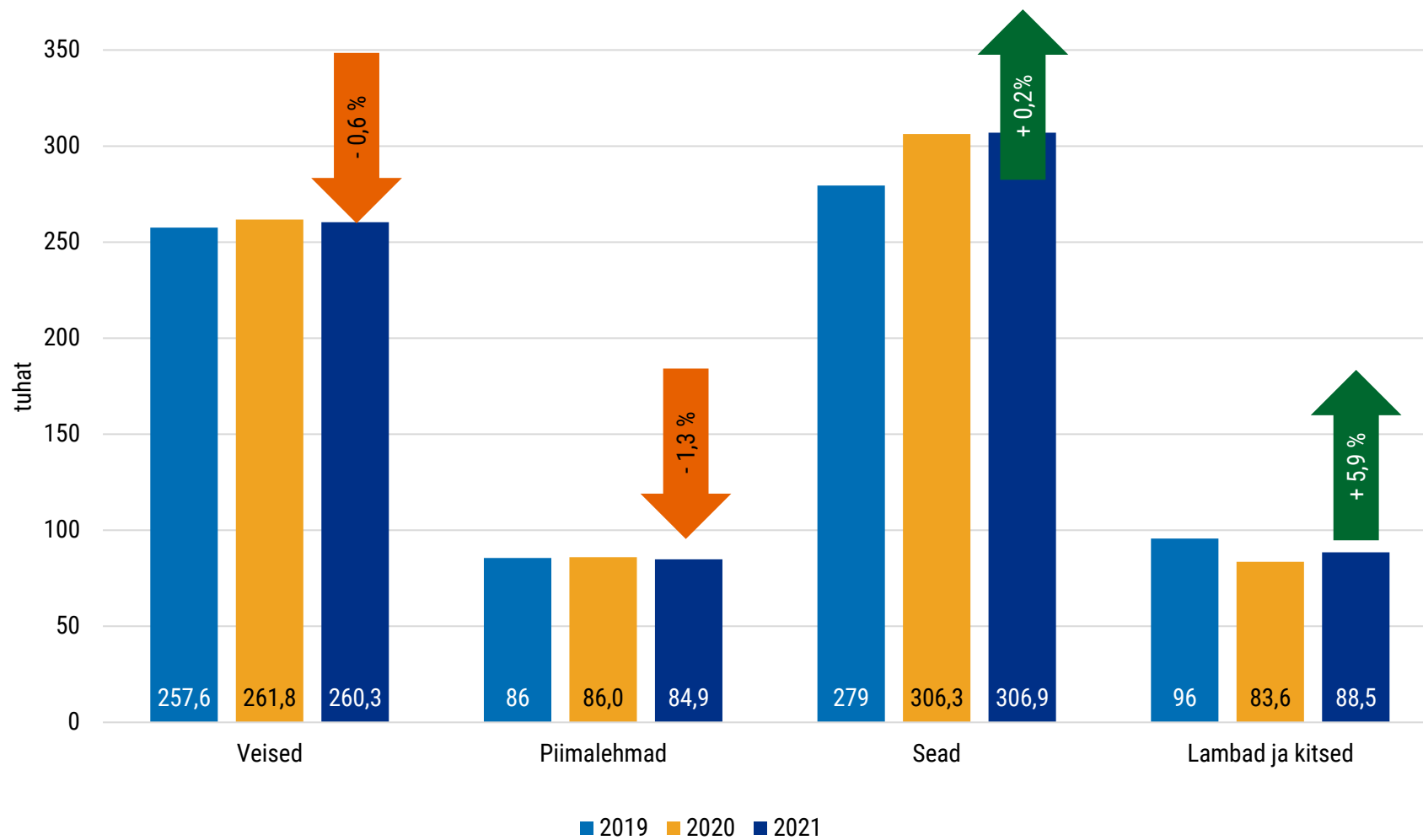
Majandusnäitajad

Väliskaubandus

Toetused

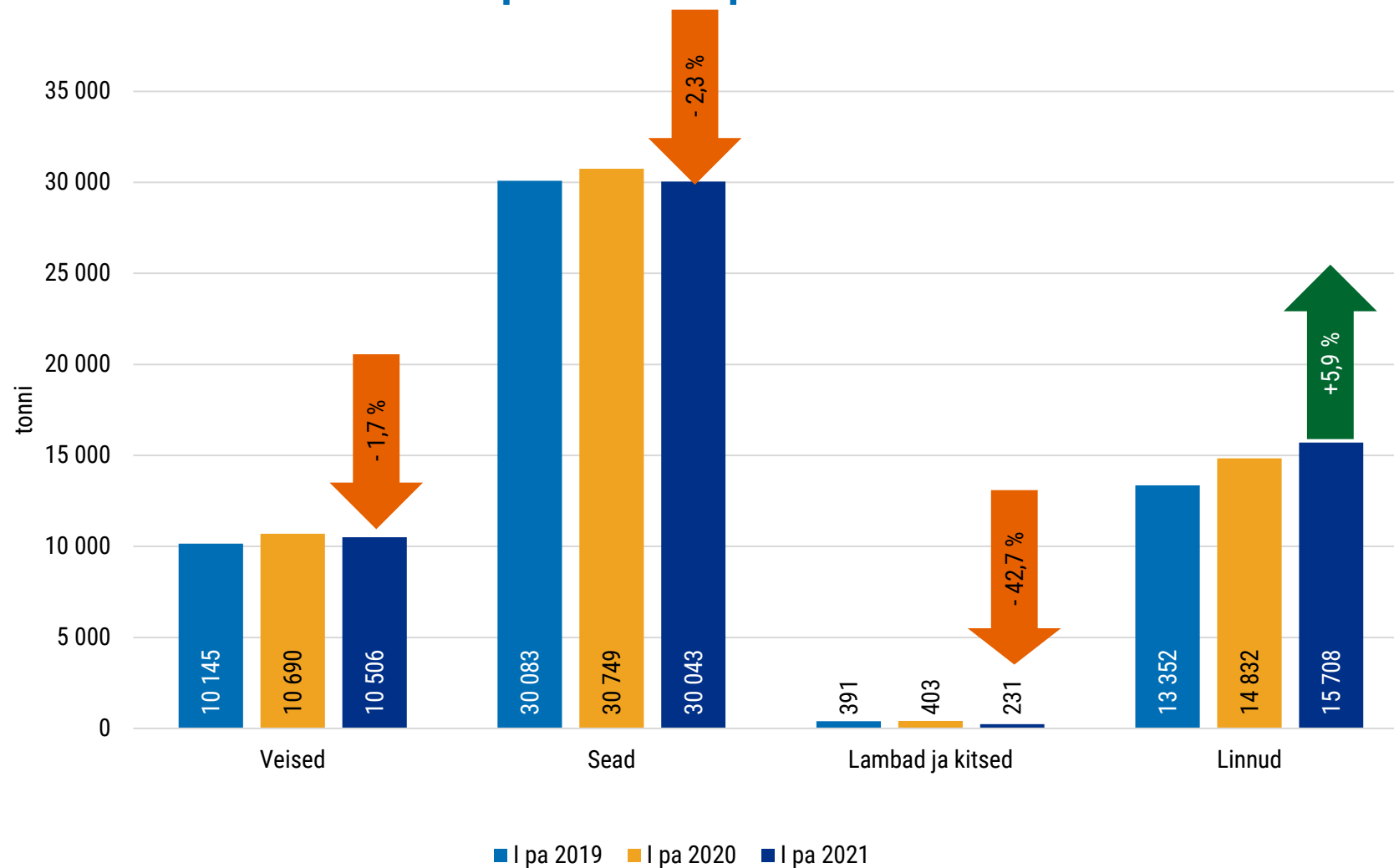
Tootmine

Loomade arv 30. juuni ja arvu muutus 30.06.2021 vs 30.06.2020

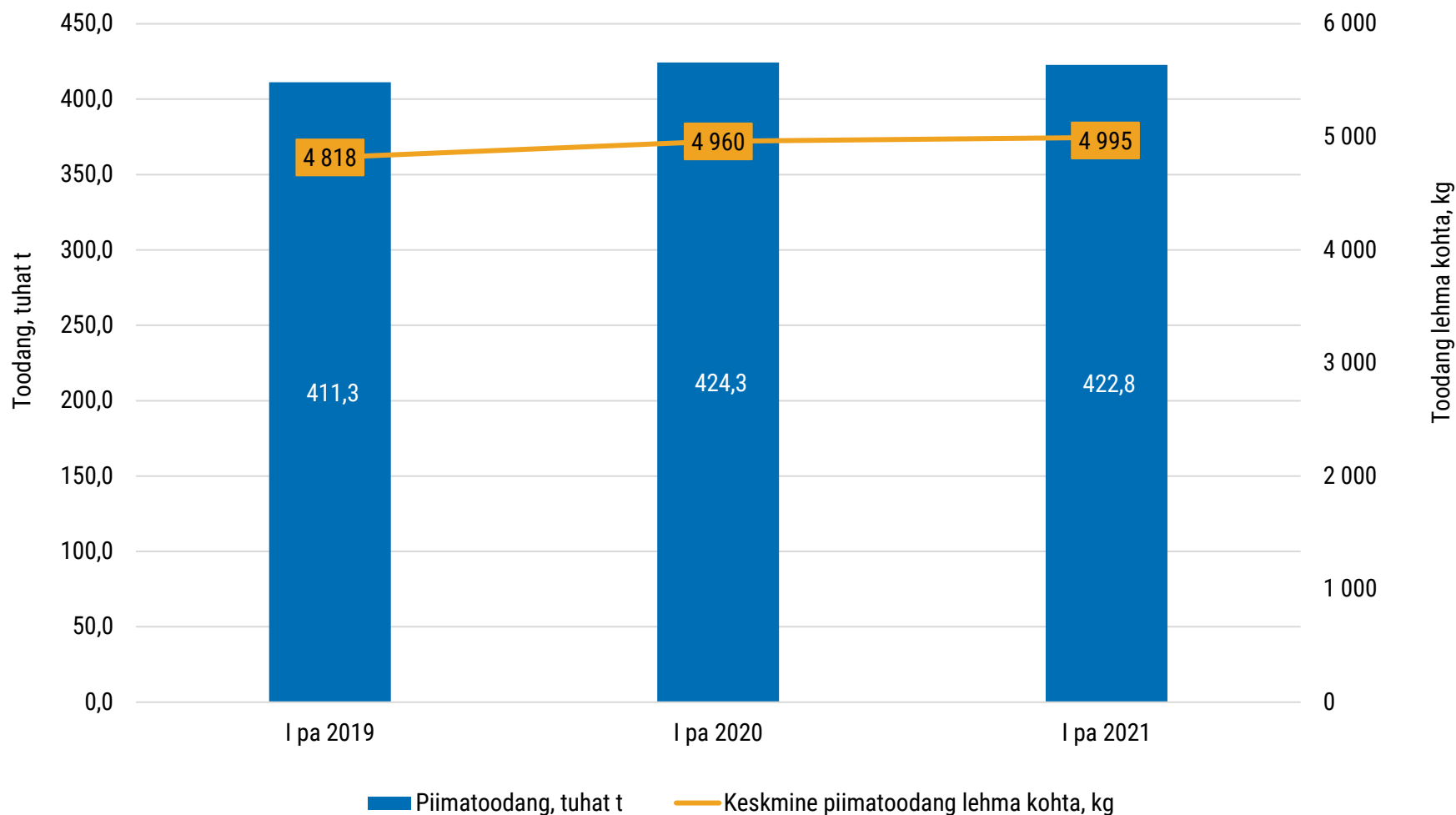
Allikas: Statistikaamet

Tapaloomade eluskaal ja eluskaalu muutus I pa 2021 vs I pa 2020

Allikas: Statistikaamet

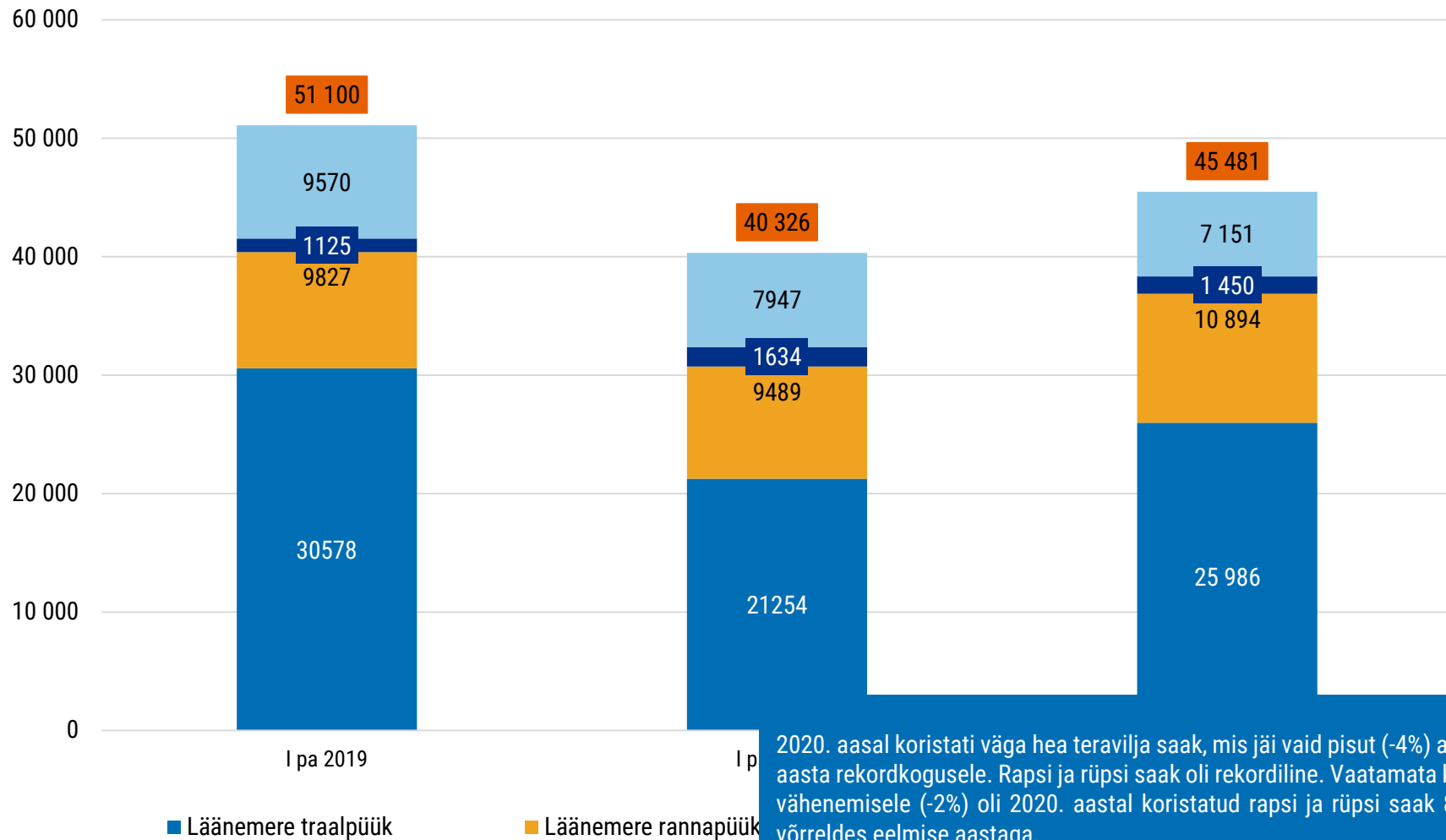
Piimatoodang ja keskmine piimatoodang lehma kohta

Allikas: Statistikaamet

2021. aasta I poolaastal oli piimatoodang 0,4% väiksem võrreldes eelmise aasta sama perioodiga, mis tulenes piimalehmade arvukuse langusest (-1,3%). Samal ajal piimalehmade produktiivsus suurenes 0,7%.

Kalapüügi kogused, tonni

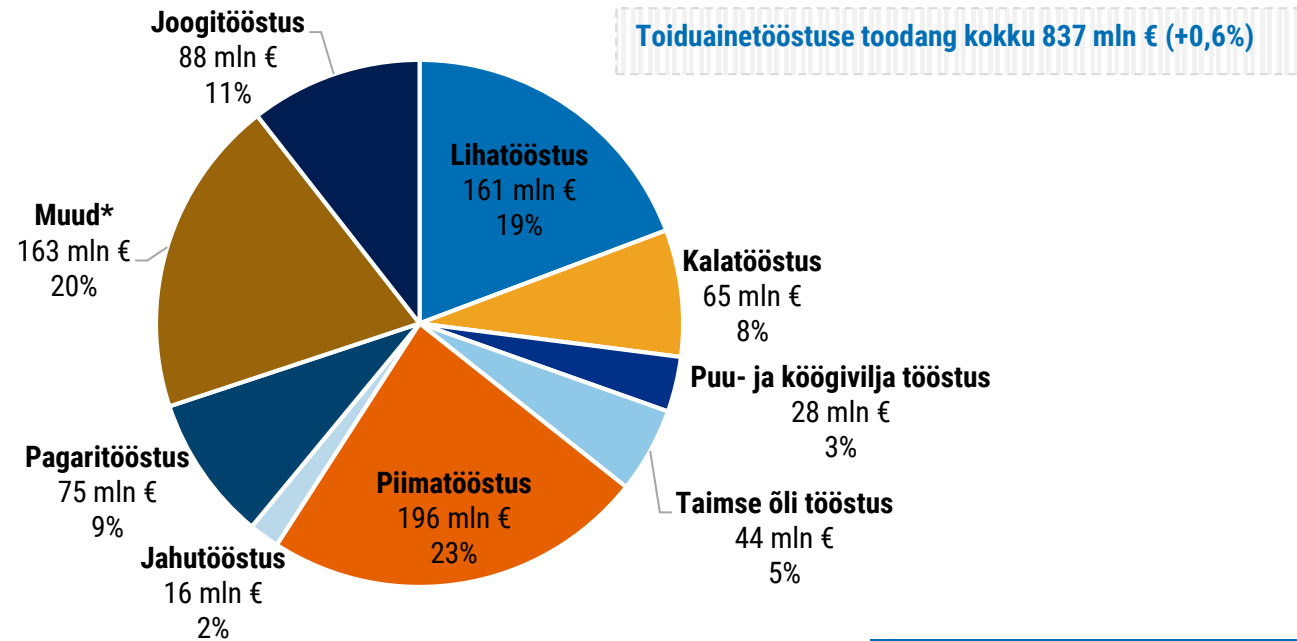

2020. aasal koristati väga hea teravilja saak, mis jäi vaid pisut (-4%) alla eelmise aasta rekordkogusele. Rapsi ja rüpsi saak oli rekordiline. Vaatamata kasvupinna vähenemisele (-2%) oli 2020. aastal koristatud rapsi ja rüpsi saak 8% suurem võrreldes eelmise aastaga.

Allikas: Põllumajandus- ja Toiduamet

Ilmastikutingimused Läänemeres olid 2021. aasta I poolaastal võrreldes eelneva aasta sama perioodiga soodsamad, mis peegeldus ka suurenenud püüginumbrites. Läänemere traalpüügi kogus suurenes 22% ning Läänemere rannapüük 15%. Samal ajal sisevetepüük ja kaugpüük vähenes kümnenndiku võrra. Kokku suurenes püügikogus 2021. aasta I poolaastal 13% (+ 5155 t).

Toiduainetööstuse toodang I pa 2021

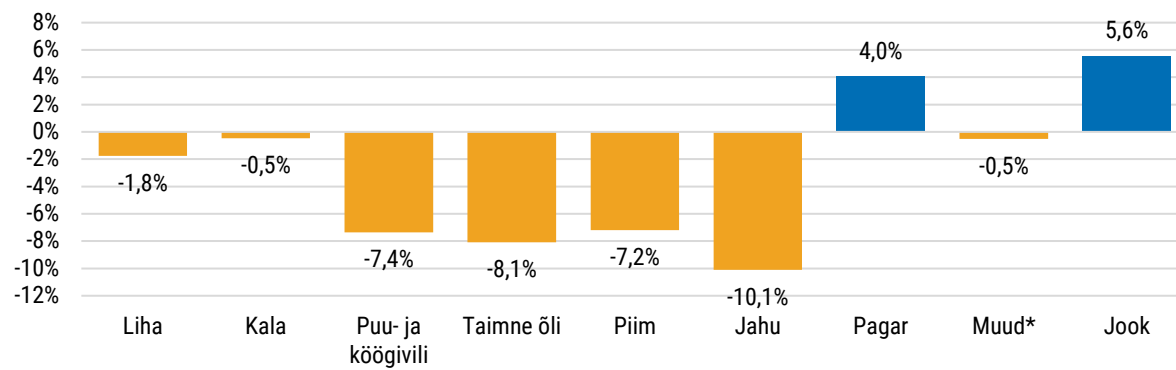

Toiduainetööstuse tegevusalade toodangu kogumaht 2021. aasta I poolaastal jäi eelmise aasta tasemele (+0,6%).

Toodangu maht suurenes vaid pagari ja joogitööstuses. Suurenemine tulenes eeskätt madalast võrdlusbaasist. Kuid enamikus tegevusaladel toodangu maht vähenes.

Suurima osa andsid piima- (23%) ja lihatööstus (19%).

Toodangu mahu muutus I pa 2021 vs I pa 2020

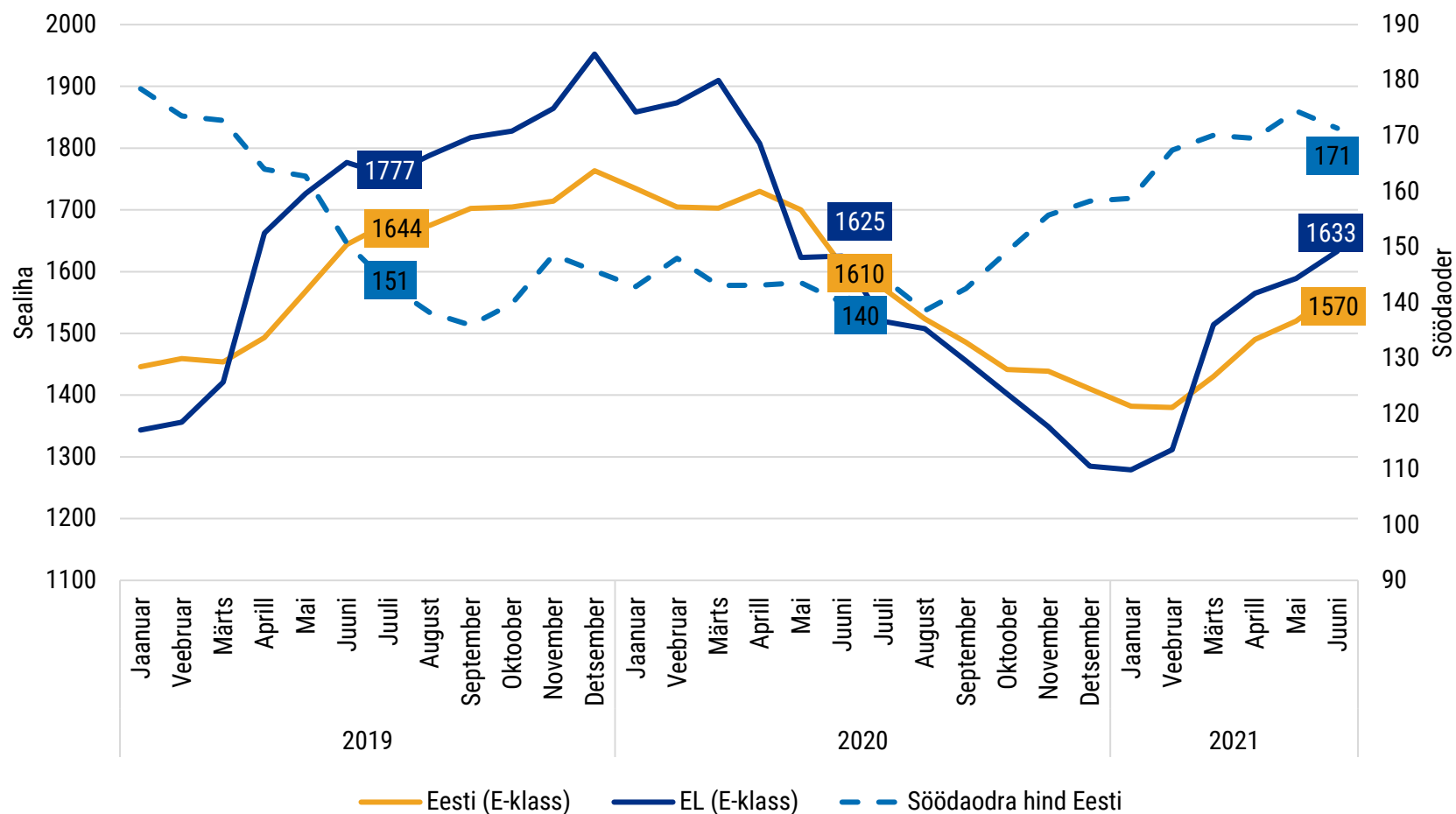

*- sh valmis loomasööda tootmine

Allikas: Statistikaamet

Hinnad

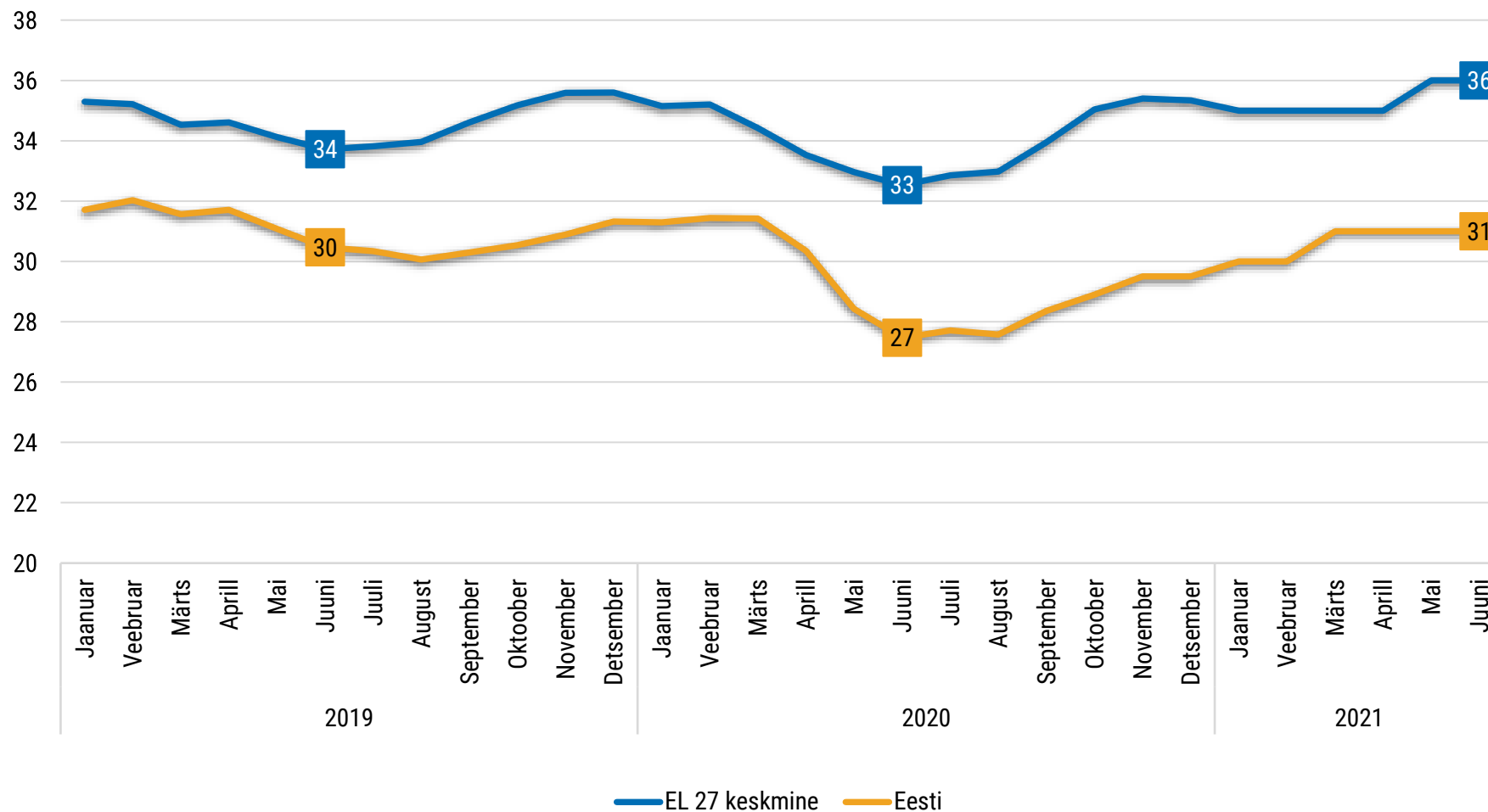
Sealiha ja söödaodra kokkuostuhind, €/t

Allikas: Euroopa Komisjon, Eesti Konjunkturiinstituut

Pärast eelmise aasta kõrget taset 2020. aasta märtsis, hakkas sealiha hind langema, 2021. aasta alguses on hinnaköver pöördunud tasasele tõusule. Samal ajal söödaodra hind oli 2020. aasta III kvartali lõpust tõusutrendis, mis pidurdus alles 2021. aasta II kvartalis.

Piima kokkostuhind Eestis ja EL 27-s, €/100 kg

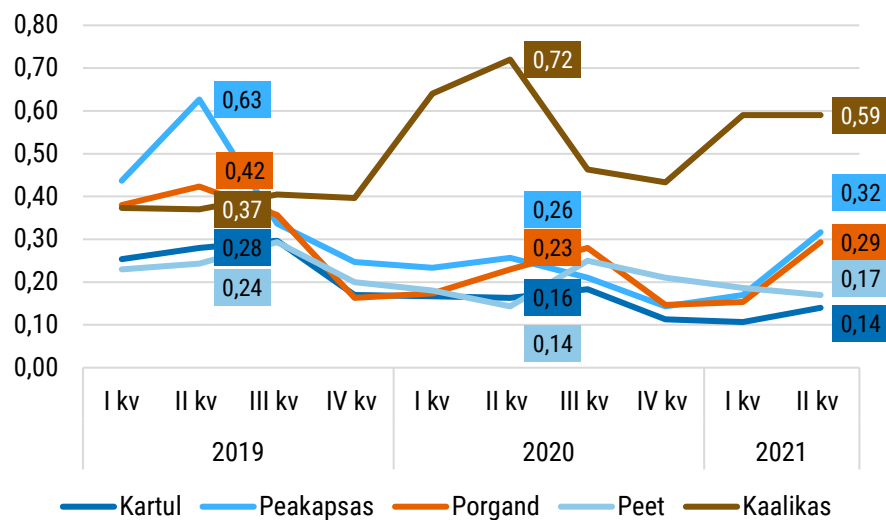

Allikas: Statistikaamet, Euroopa Komisjoni DG AGRI

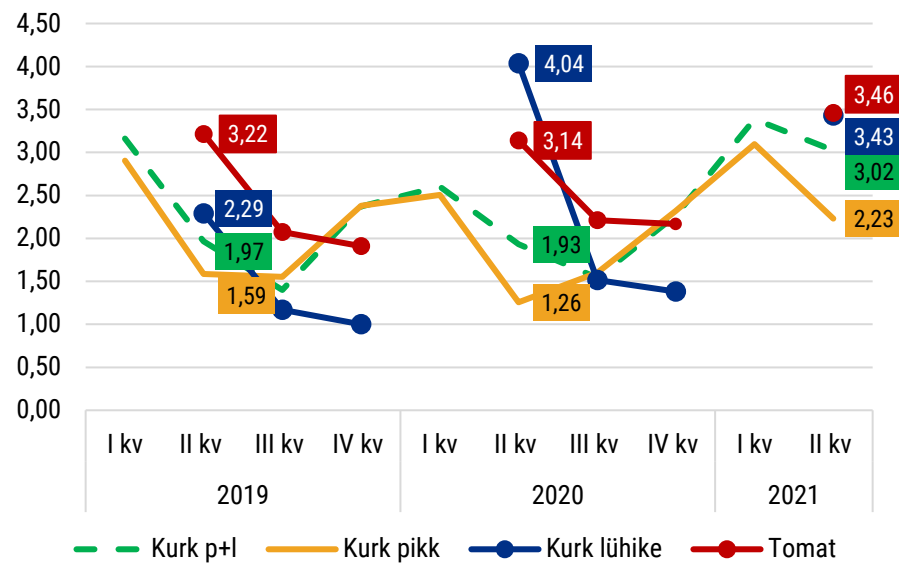
Piimaturgu mõjutavate kriiside korral langeb Eesti keskmine piima kokkuostuhind ELi keskmisest rohkem. Nii oli ka 2020. aasta kevadel Covid-19 viiruse leviku tõkestamiseks võetud meetmetest põhjustatud hinnalangus Eestis ELi keskmisest sügavam. Alates 2020. aasta teisest poolest hakkas piima kokkuostuhind tõusma, kuid Eestis ei olnud hind 2021. aasta juuni lõpuks koroonakriisi eelsele tasemele jõudnud.

Vaatamata paranenud turuolukorrale on ELi ja Eesti hindade vahe viimastel kuudel veelgi suurenenud.

Köögivilja ja kartuli keskmised tootjahinnad, €/kg

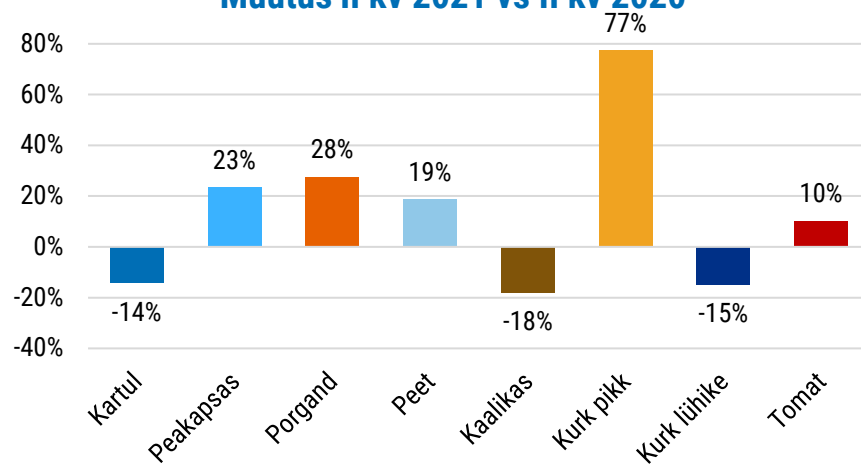

Kurgi ja tomati keskmised tootjahinnad , €/kg

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

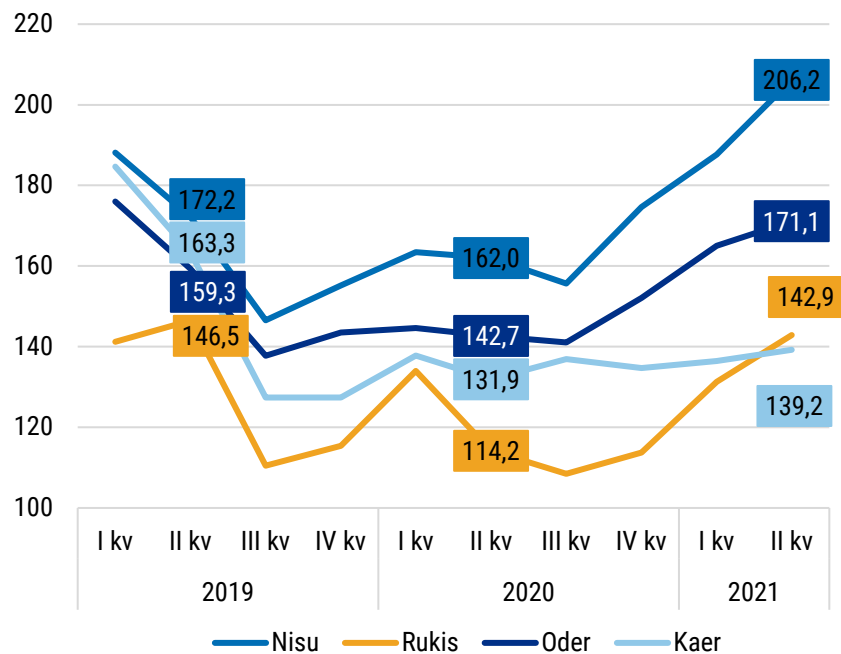
Muutus II kv 2021 vs II kv 2020

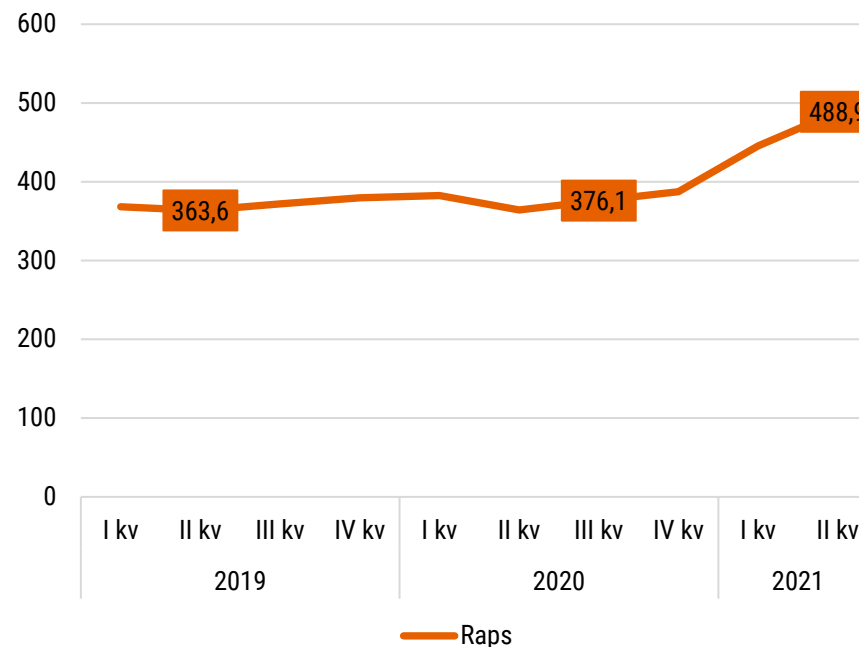
Sarnaselt maailmaturul toimuvaga on Eestis köögivilja hind kõikuv, sõltudes nii saagist kui ka kõrvalturgudel toimuvast, kuna kohalikule toodangule pakuvad konkurentsi ka importtooted.

Kartuli hinna langustrend, mis algas 2019. aasta lõpust ja mida süvendas ka HoReCa sektori nõudluse vähenemine koroonapiirangute ajal, 2021. aasta II kvartalis peatus.

Teravilja hind Eestis, €/t

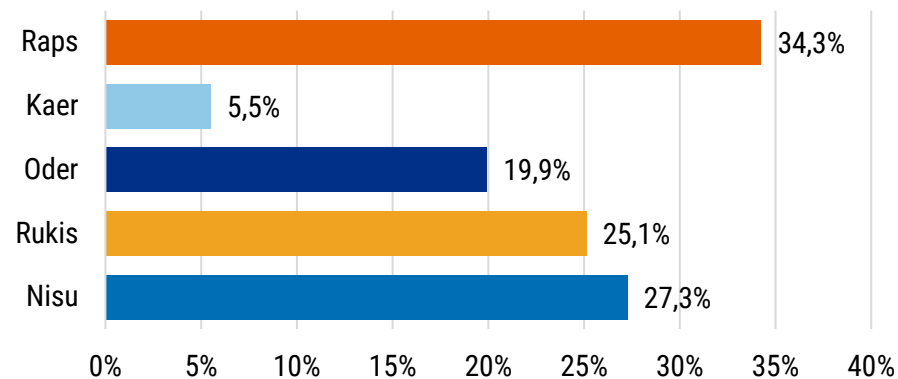

Rapsi hind Eestis, €/t

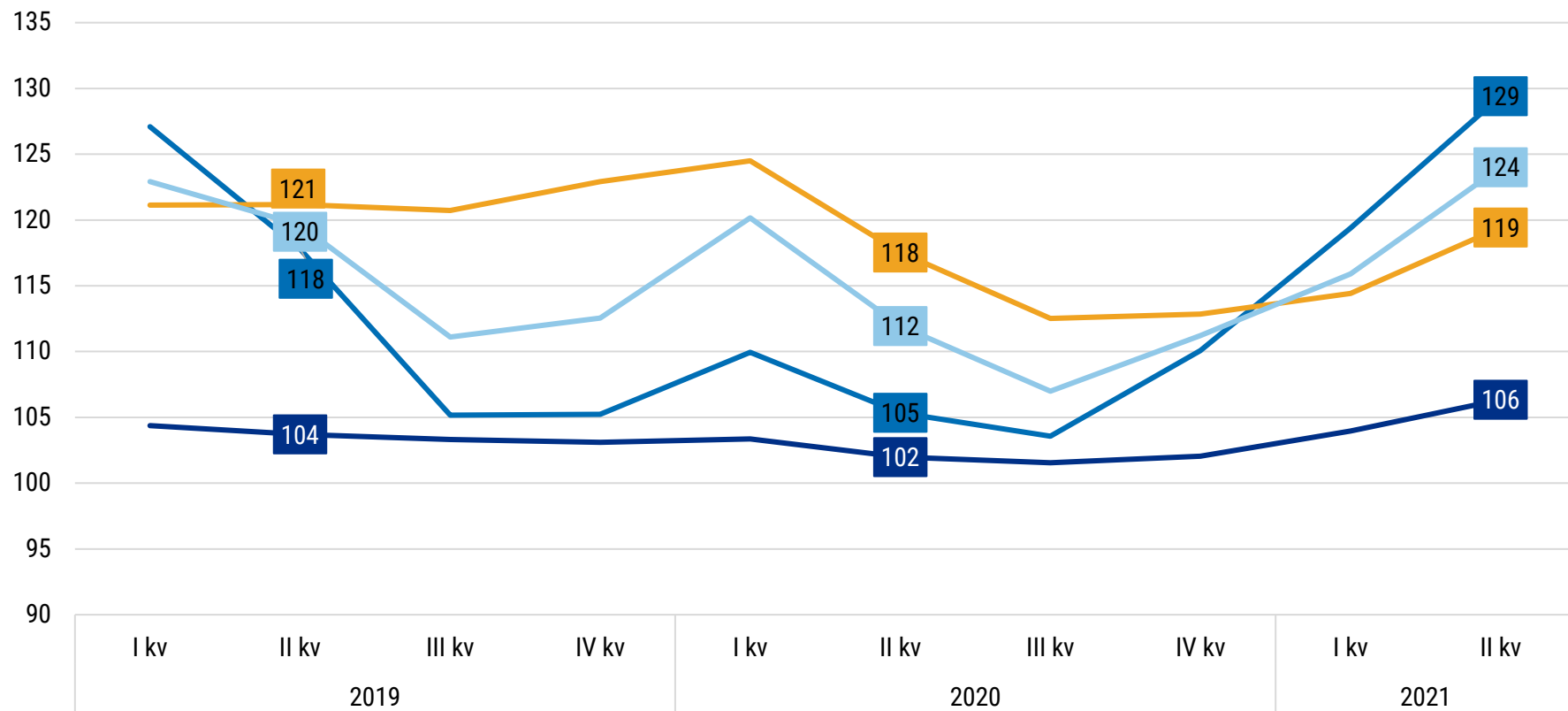
Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Muutus II kv 2021 vs II kv 2020

Teravilja hinnad Eestis olid 2021. aasta II kvartalis kõrgemad kui aasta tagasi samal ajal. Hinnatõusu põhjuseks olid nii Venemaa ekspordipiirangud, liigne kuivus USA-s, Kanadas ja Argentinas kui ka suur nõudlus Hiinas. Sarnaselt teraviljale on tõusnud ka rapsi hind, mis tuleneb suurest nõudlusest.

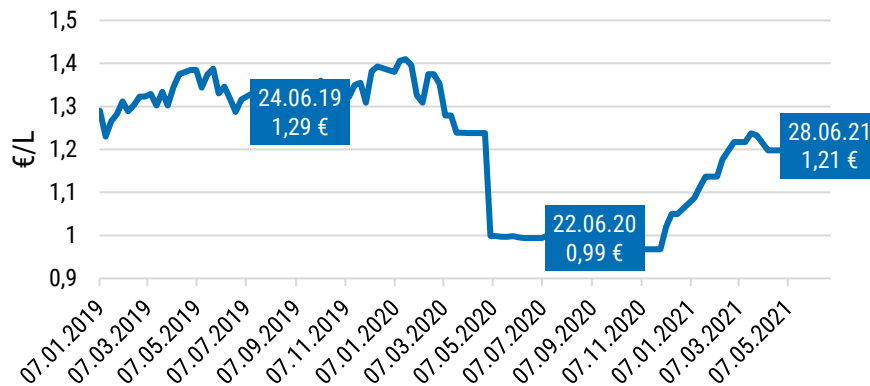
Hinnaindeksite muutused võrreldes 2015. aastaga

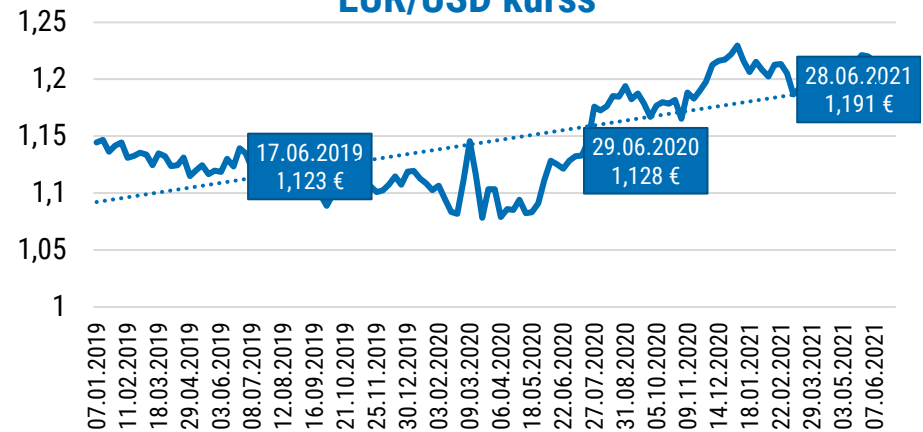
- Taimakasvatussaaduste tootjahinnaindeks (2015=100)
- Loomakasvatussaaduste tootjahinnaindeks (2015=100)
- Põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnaindeks (2015=100)
- Põllumajandussaaduste tootjahinnaindeks (2015=100)

Põllumajandussaaduste tootjahinnad kallinesid 2021. aasta II kvartalis võrdluses eelmise aasta sama perioodiga 12 protsendi võrra sh loomakasvatussaaduste tootjahinnad kahe protsendi võrra (piimal tõus, sigadel langus), samal ajal taimekasvatuse tootjahinnad kallinesid 19 protsendi võrra (tõusu mõjutajateks teravili, õlukuultuurid ja köögivilid). Põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnad olid II kvartalis nelja protsendi võrra kõrgemad võrreldes eelmise aasta sama ajaga (tõusu mõjutaks energia ja sööda kallinemine).

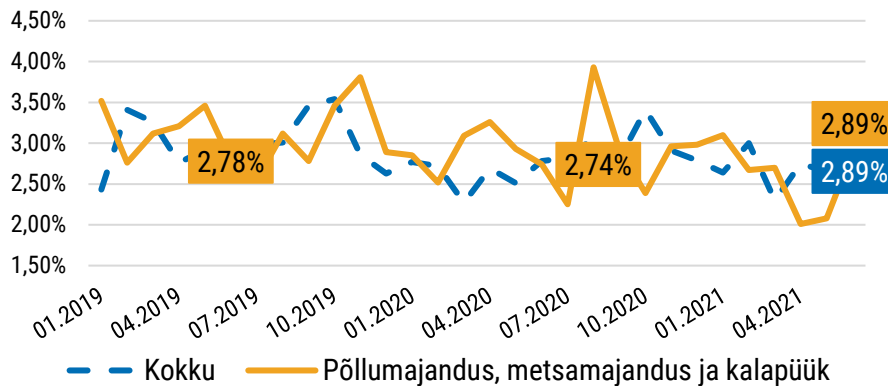
Diislikütuse tarbijahind Eestis, €/L

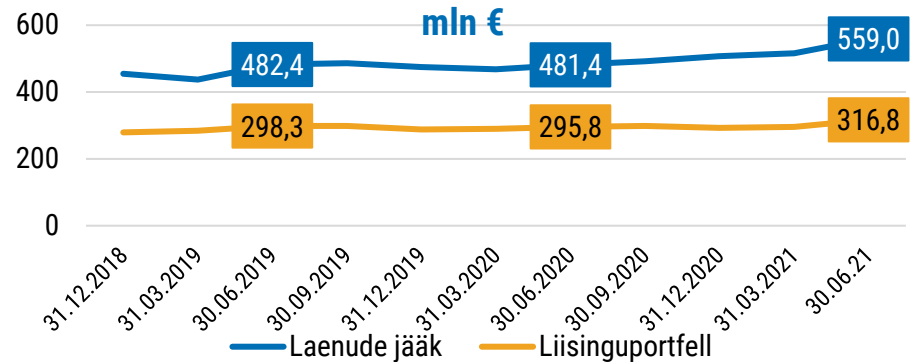
EUR/USD kurss

Intressimäärad

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalade laenude jääk ning liisinguportfell, mln €

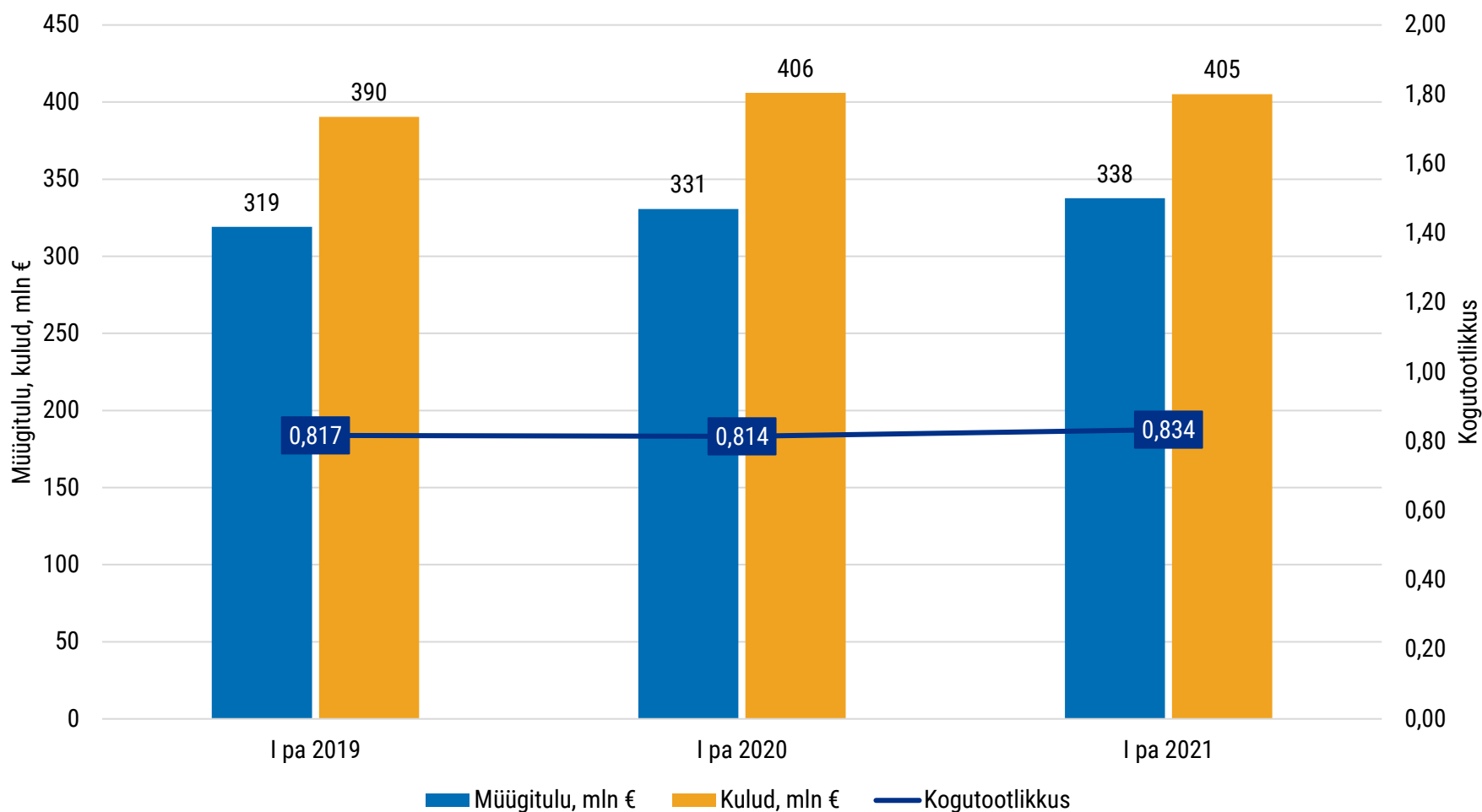

Diislikütuse tarbijahind on tõusnud alates 2020. aasta detsembrist, jõudes märtsi lõpuks aastatagusele tasemele (1,23 €/l), II kvartalis on diislikütuse hind kõikunud 1,2 €/t läheduses.

Euro tugevneb endiselt USA dollari suhtes muutes ebasoodsamaks olukorra väljapoole euroala eksportijatele.

Majandusnäitajad

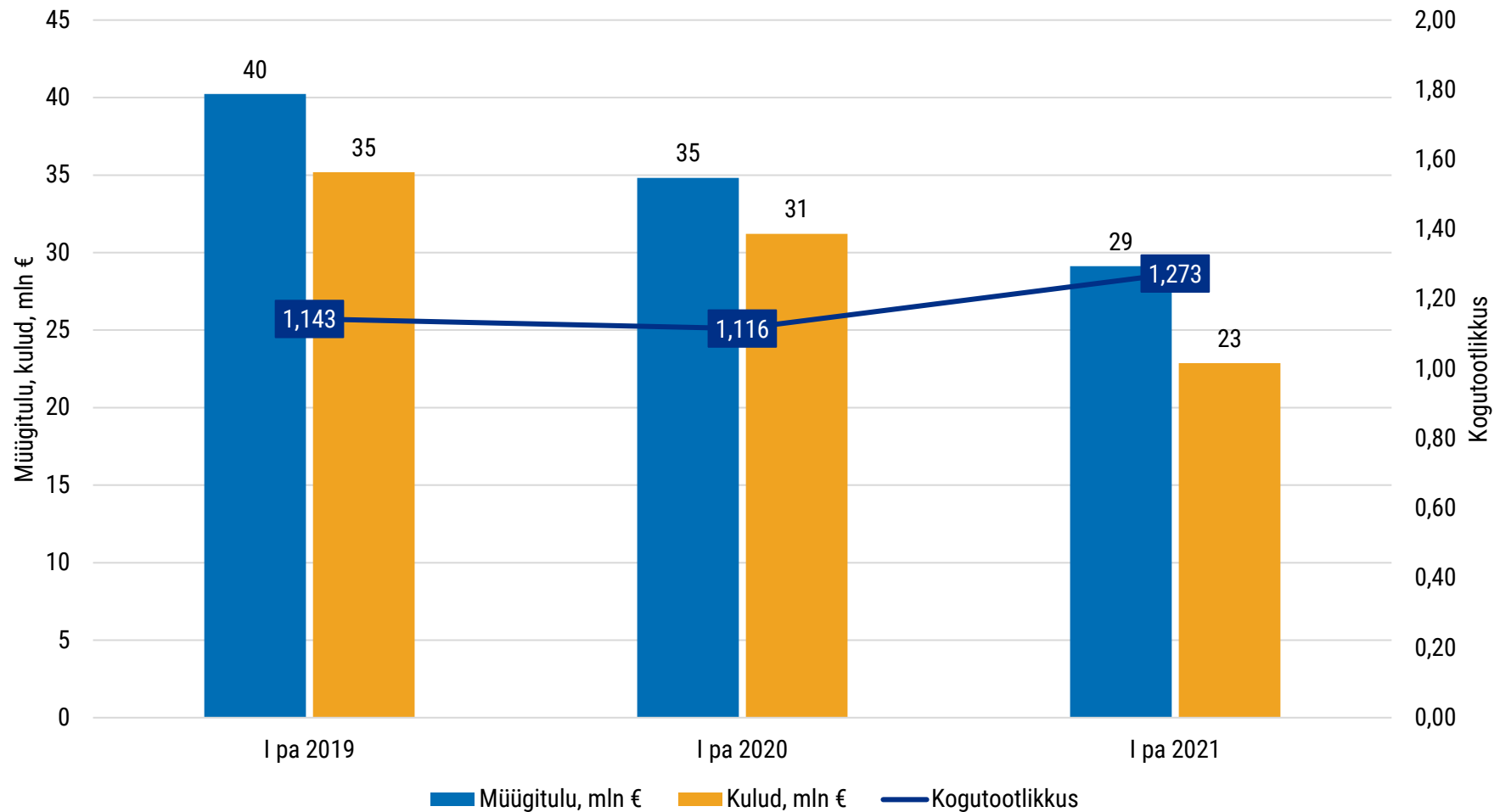
Põllumajandusettevõtete müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Põllumajandusettevõtete müügitulu oli peamiselt teravilja kõrgema hinna ja loomakasvatussaaduste hinnatõusu tulemusel 7 mln euro võrra suurem kui 2020. aasta esimesel poolel, mil II kvartali tulemust mõjutasid suured hinnalangused. Samaaegne kulude kokkuhoid suurendas ettevõtete kogutootlikkust (müügitulu/kulud).

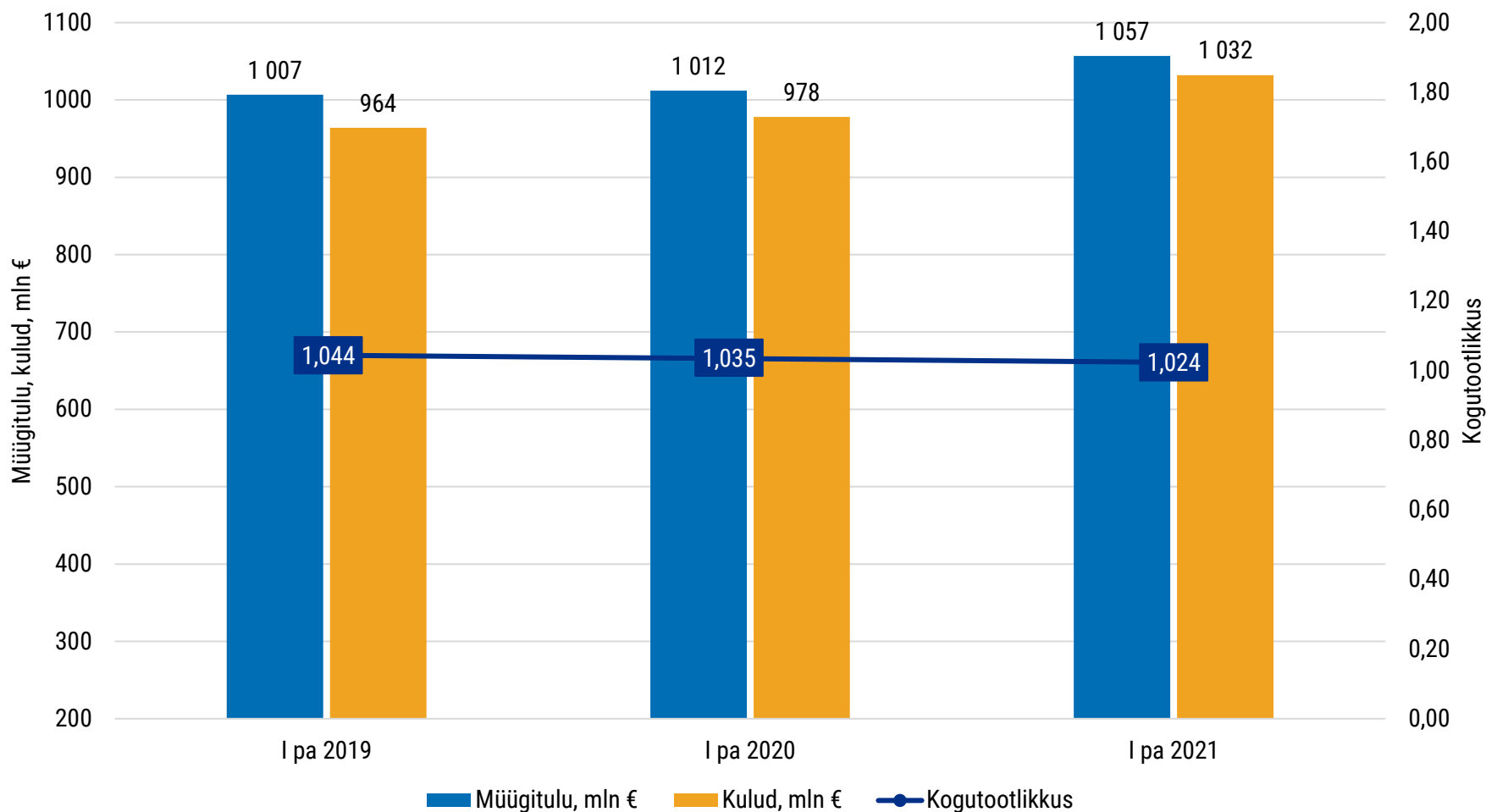
Kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Vaatamata püügikoguste suurenemisele kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu vähenes, mis tulenes Covid-19 viiruse levikuga seotud turumõjudest – pakkumine ületas nõudlust ja kala hinnad langesid. Kulud langesid oluliselt kiiremini müügitulust, mistõttu kogutootlikkus müügitulu alusel suurenes.

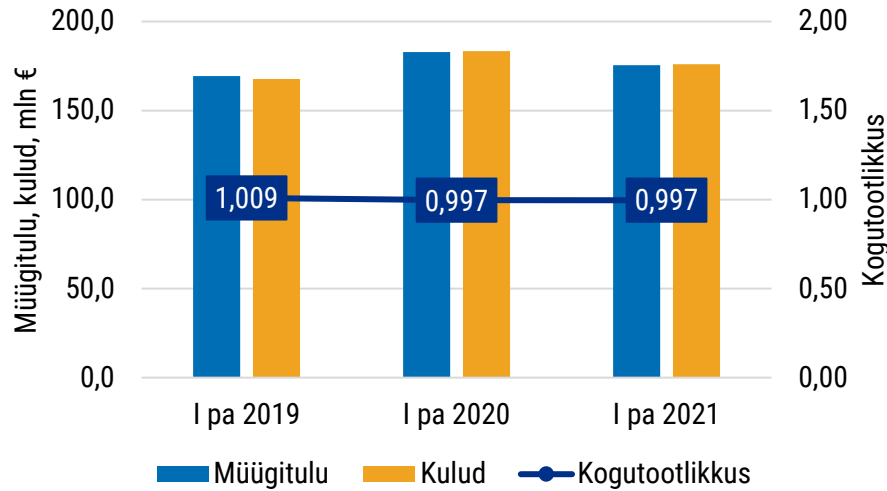
Toiduainetööstuste müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

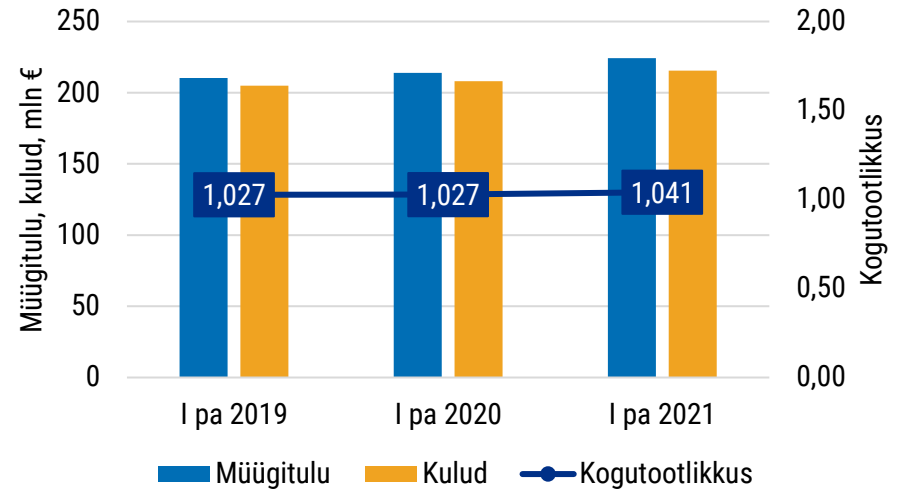
Toiduainetööstuse müügitulu 2021. aasta I poolaastal suurenes 4,4%, mis tulenes eelkõige toodangu kallinemisest, kuna toodangu mahud jäid eelmise aasta tasemele. Sisendite hinnatõus ja tööjõukulude hoogne kasv suurendas kulusid. Kulude kasv oli kiirem müügitulu

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

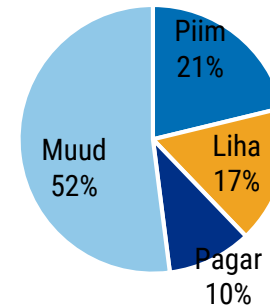
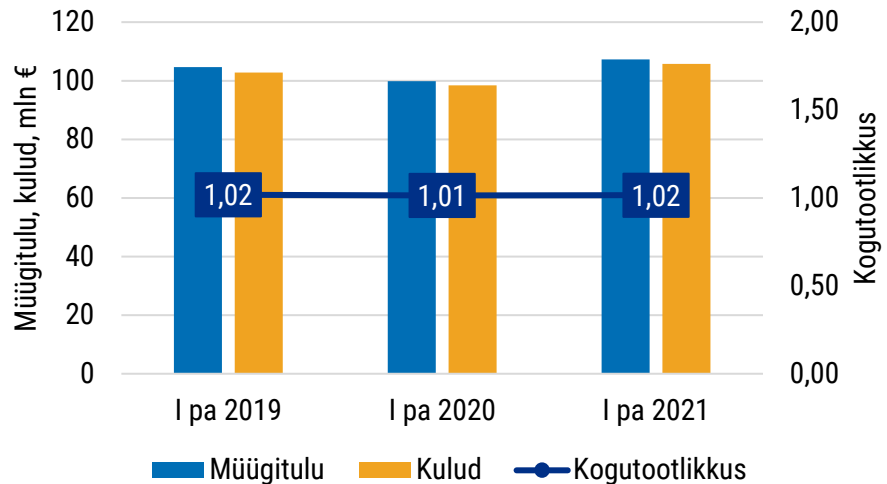
Lihatööstus

Piimatööstus

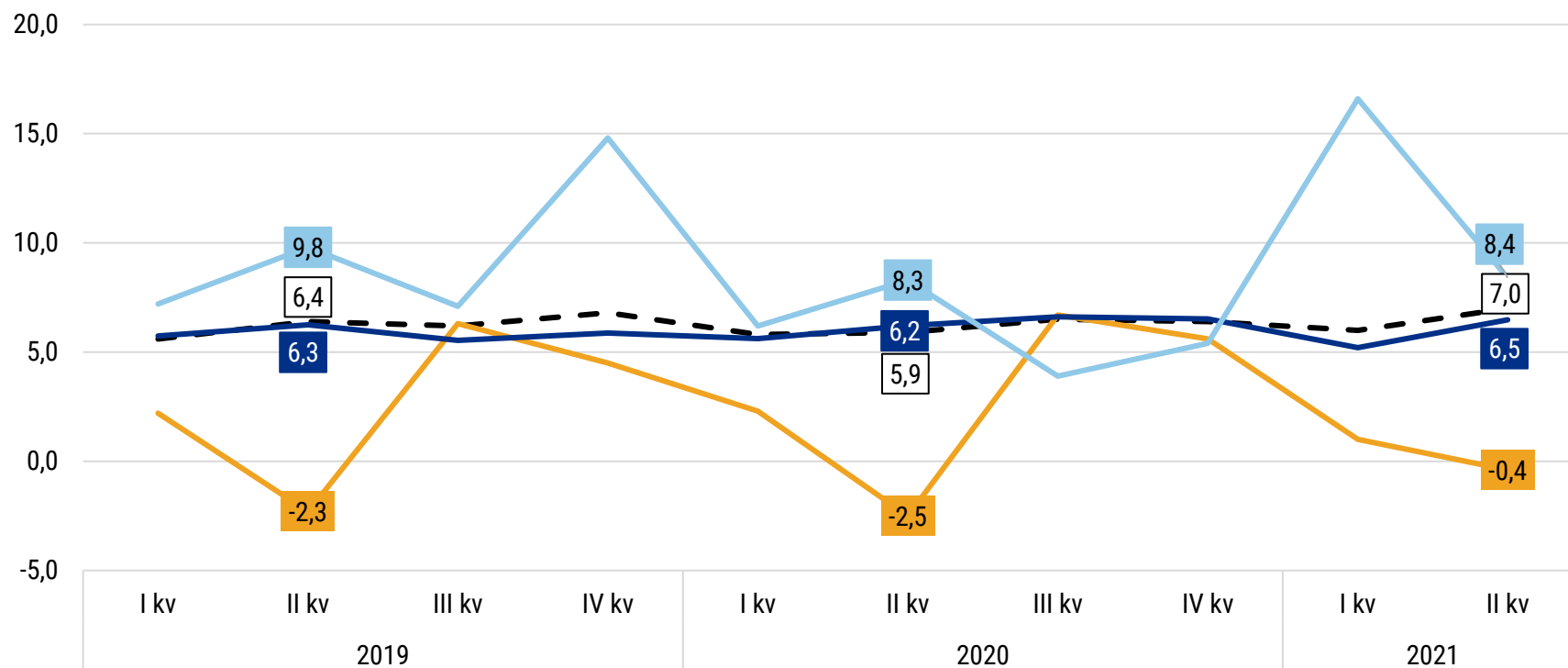
Pagaritööstus

Toiduainetööstuse suurema osakaaluga sektoritest suutis 2021. aastal I poolaastal müügitulu kõige enam suurendada pagaritööstus (+7,5%). Suur kasv peegeldab eelkõige madalat võrdlusbaasi. Piimatööstuse müügitulu kasvas 4,8%. Samas lihatööstuste müügitulu langes (-4,0%). Koroonapiirangutest tulenev ostupaanika suurendas lihatoodete müüki 2020. aasta II kvartalis ja seetõttu oli võrdlusbaas kõrge.

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Töövilkus puhta lisandväärtuse alusel, tuhat €

- — Tegevusalade keskmine
- Taime- ja loomakasvatuse, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad
- Toiduainetööstus
- Kalapüük ja vesiviljelus

Töövilkus = puhas lisandväärtus / töötajate arv

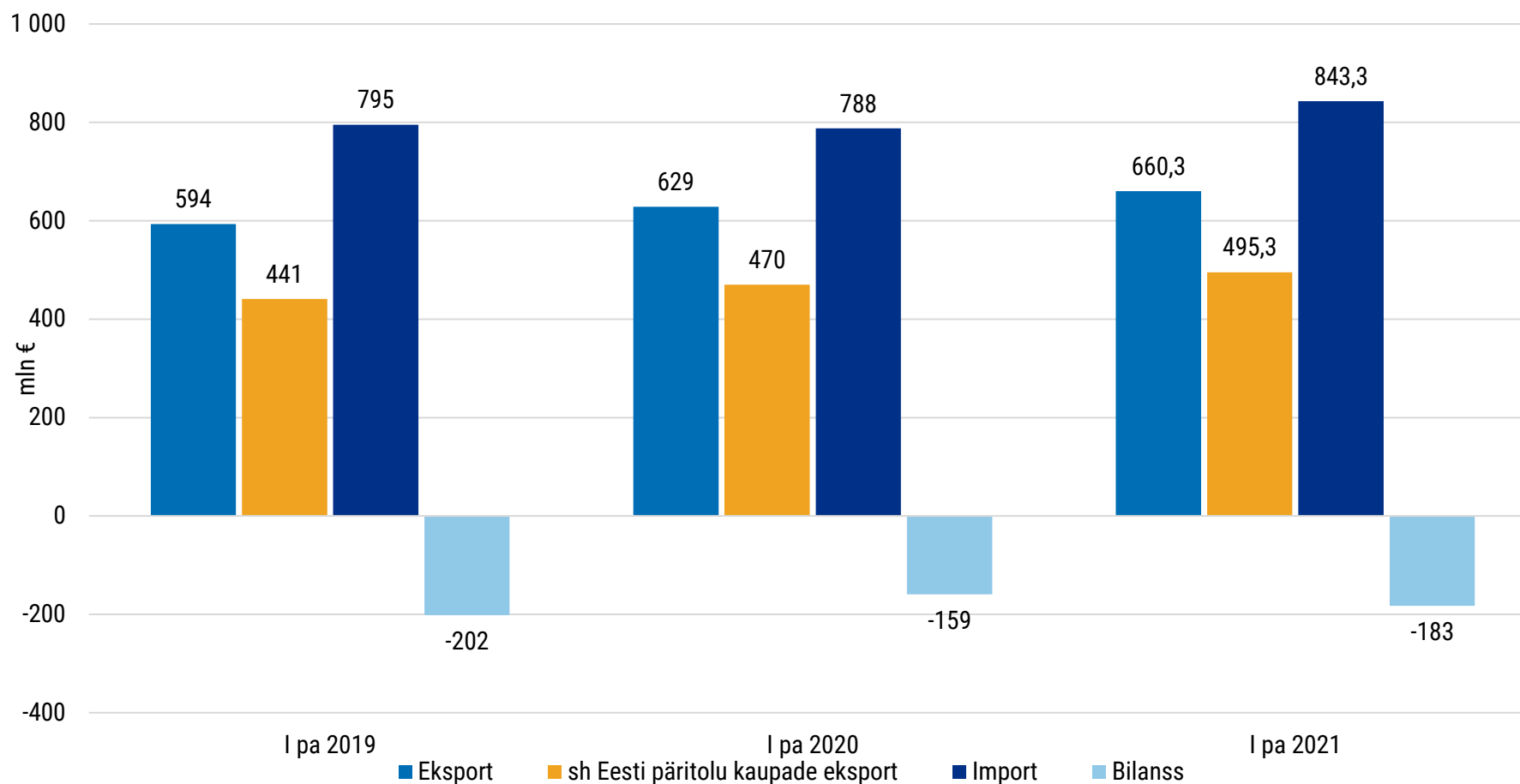
Puhas lisandväärtus = kogukasum (-kahjum) + tööjõukulud

Allikas: Statistikaamet

Tegevusalade keskmine töövilkus oli 2021. aasta II kvartalis kõrgem (+18,6%) võrreldes aastatagusega, kuid tegevusalade lõikes oli muutus erinev. Toiduainetööstuses ning kalapüügi ja vesiviljeluse tegevusalade ettevõtete efektiivsuse kasvas nimetatud ajaperioodil vastavalt 4,5 ja 1,2 protsenti. Taime- ja loomakasvatuse tegevusalade töövilkus paranes samuti, kuid jäi siiski negatiivseks. Taime- ja loomakasvatuses on II kvartal tavapäraselt madalaima töövilkusega, kuna taimekasvatuses ei jaotu kulutused kvartalite lõikes ühtlaselt.

Väliskaubandus

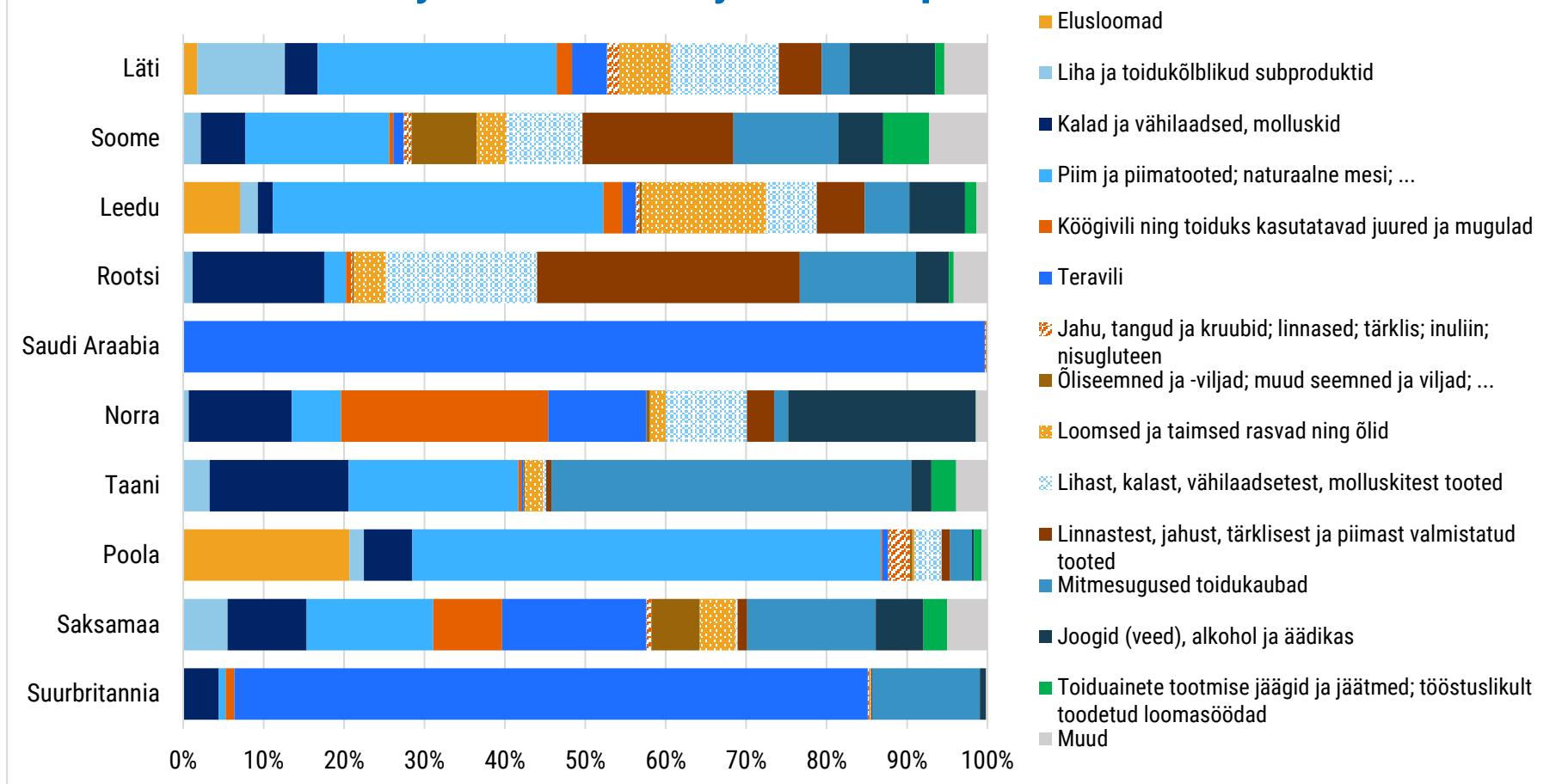
Põllumajandussaaduste ja toidukaupade väliskaubandus, mln €

Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport suurenes 2021. aasta I poolaastal aastatagusega võrreldes 5% (Eesti päritolu +5%), impordi väärtus suurenes 7%. Eesti päritolu kaupade koguekspordis moodustab Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade osakaal 8%. Eesti päritolu kaupade osatähtsus põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordis on viimastel aastatel olnud stabiilne ja jäänud ~75% juurde.

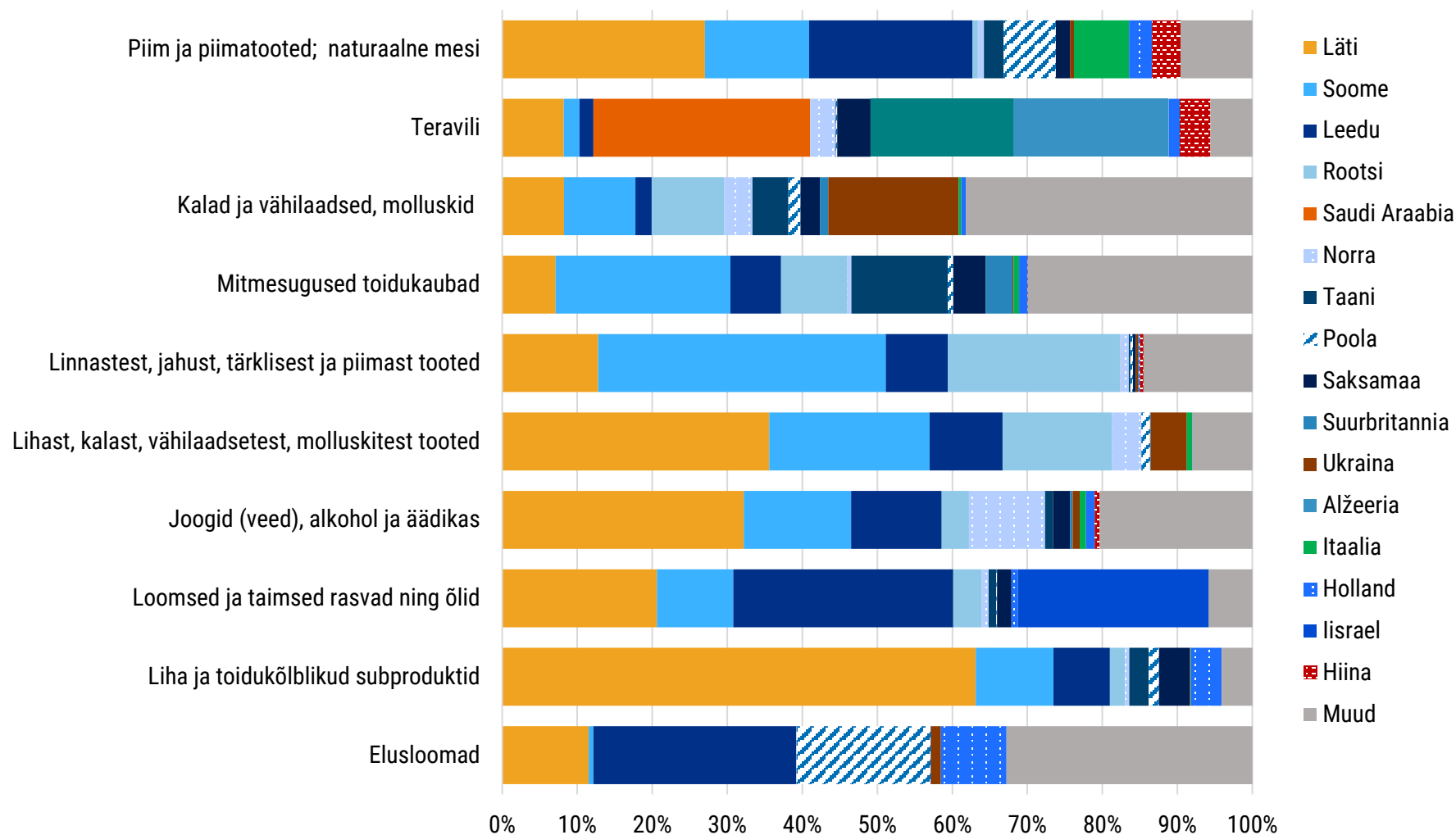
Põllumajandussaaduste ja toidukaupade TOP 10 sihtriiki

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Eesti päritolu põllumajandussaadusi ja toidukaupu eksporditi 2021. aasta I poolaastal kokku 104 sihtriiki. Kõige enam eksporditi lähiriikidesse – Läti, Leetu, Soome. Kolmandatest riikidest oli suurim kaubanduspartner Saudi Araabia, kuhu viidi otra. Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade müük kümnesse peamisesse sihtriiki moodustas ekspordikäibest 73%.

Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordi 10 peamist kaubagruppi

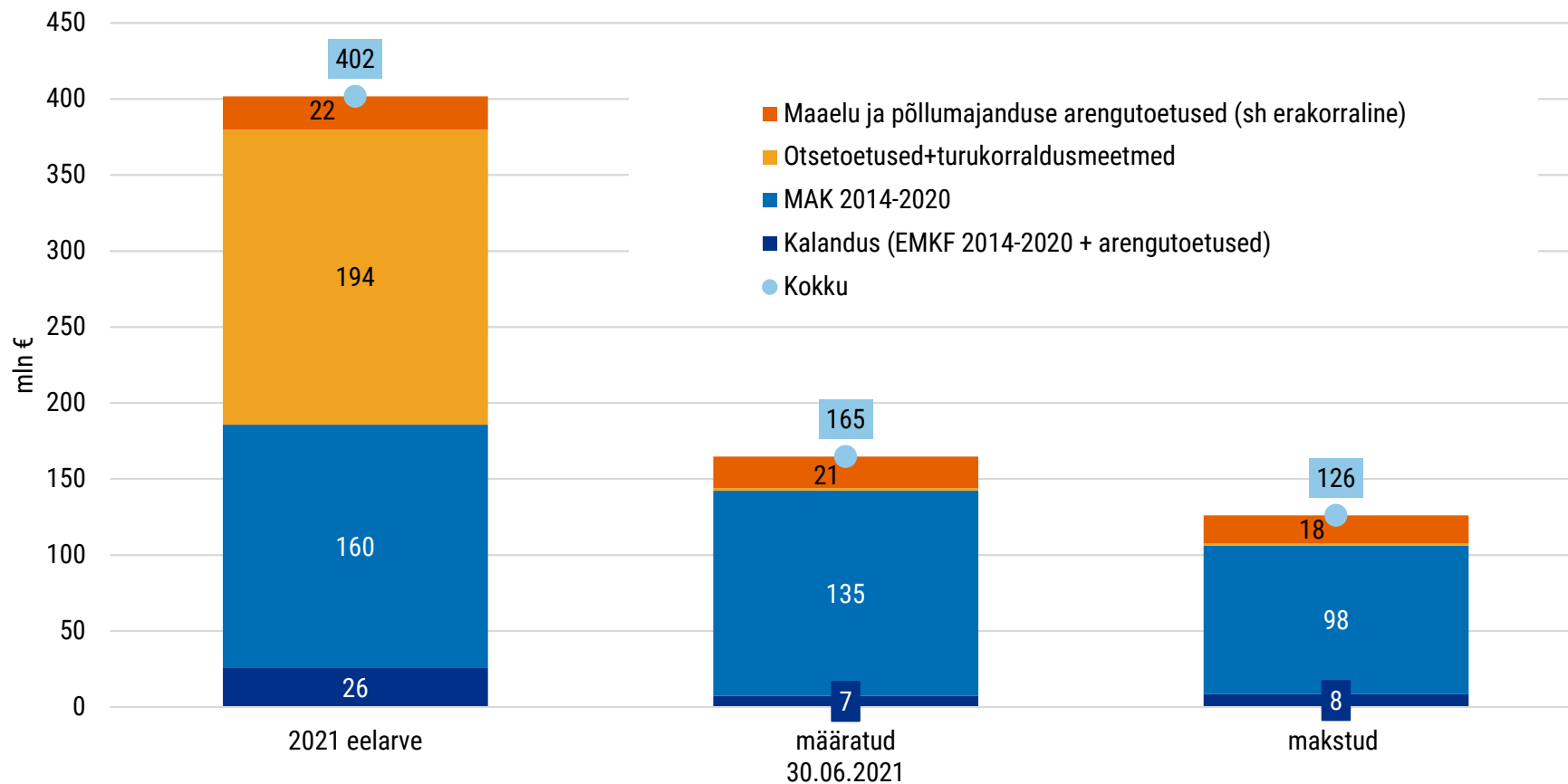

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Kaubagruppide lõikes veeti kõige enam välja piima ja piimatooteid, moodustades peaaegu veerandi (22%) ja sellest ~40% moodustas kontsentreeritud piima ja koore väljavedu.

Toetused

Toetused 2021, mln €

Allikas: Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet

Põllumajanduse, toiduainetööstuse, maaelu ja kalanduse toetuste eelarve on 2021. aastal 402 mln eurot (sh MES-i kaudu antav põllumajandustootja erakorraline toetus 3,8 mln eurot).

30. juuni seisuga oli erinevate taotlusvoorude tulemusel 2021. aastal määratud 165 mln eurot ja välja makstud 126 mln eurot. Kogueelarvest 84% rahastatakse EL fondidest. Otsetoetused ning turukorraldusmeetmed moodustavad eelarvest 48%; MAK 2014-2020 üleminekuperiooditoetused 40%, maaelu ja põllumajanduse arengutoetused 5% ning kalanduse toetused 6%. Erakorralise toetusena maksti PRIA ja MES poolt põllumajandustootjatele 30. juuniks 15,8 mln eurot.

Otsetoetuste määramised jäävad IV kvartalisse.